

of the project students need knowledge in Developmental Psychology, Modern Ukrainian Language, Method of Teaching Ukrainian Language at Primary Forms (Classes), new Informational Technologies also. Thus implementation of informational technologies during the lessons on Ukrainian Literary Language gives opportunity to activate the creative activity of future primary school teachers; to model the educational process, considering their professional requirements and demands.

Keywords: *informational-communicative technologies, functions of, informational-communicative technologies, multi-media presentations, teacher of the primary school.*

УДК 37.04

СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА МЕТОДИКИ ВИХОВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ДІТЕЙ-ПІДЛІТКІВ НА ОСНОВІ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК

О. В. ЄРЕСЬКО, здобувач кафедри педагогіки,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: vnz_nubip_kiev@ukr.net

Анотація. *Стаття присвячена визначенню сутності і структури освіти на основі життєвих навичок як ефективною методикою формування валеологічних цінностей дітей-підлітків.*

Ключові слова: *виховання валеологічних цінностей, життєві навички, освіта на основі життєвих навичок, здоровий спосіб життя.*

Актуальність (Introduction). За офіційною інформацією Міністерства охорони здоров'я України стан здоров'я дітей продовжує погіршуватися, про що свідчить суттєве збільшення захворюваності. Так, з початком навчання дітей з 6 років у школі спостерігається різке погіршення показників захворюваності, в тому числі майже вдвічі більше виявлено дітей з дефектами мови, у 3,4 рази збільшується кількість дітей із зниженням гостроти зору та в 4,2 рази збільшується кількість дітей із порушенням осанки. Завершення навчання у школі учнів 9-11 класів характеризується прогресуванням цих і інших патологій [9].

Стан здоров'я сучасної людини залежить не лише від її спадкових ознак, від умов її проживання, але і від її власного ставлення до свого здоров'я. Вибір способу поведінки у молодій людині існував завжди, але сьогодні в умовах вільної пропаганди алкоголю, тютюну, поширення ВІЛ-інфекції/СНІД та наркоманії цей вибір зробити непросто і часто він робиться не на користь здоров'я. За даними національного он-лайн опитування 2015 року, проведеним Українським інститутом соціальних досліджень імені Олександра Яременка, практику вживання алкоголю за останній місяць серед українських підлітків 15-17 років визнали 41% хлопців і 39% дівчат, серед вікової групи 10-14 років – 13,5% та 11,5% відповідно; досвід статевих стосунків до 15 років мали більше 30% підлітків, водночас правильно визначає шляхи запобігання статевої передачі ВІЛ-інфекції та знає, як вона не передається, у віковій групі 15-19 років

© О. В. Єресько, 2016

35% дівчат і 28% хлопців, у віковій групі 10-14 років – 24% і 21% відповідно.

Найбільш уразливими до впливу негативних суспільних явищ є учні підліткового віку. Вони живуть у середовищі, до якого не завжди вміють адаптуватись, на яке не можуть впливати. Це призводить до погіршення не лише фізичного, а й психічного здоров'я молодого покоління. Саме тому одним із головних завдань сучасної освіти є виховання здорового підростаючого покоління, забезпечення реалізації конституційних цінностей - життя і здоров'я людини.

На Всесвітньому форумі з освіти, що відбувався у Дакарі (Сенегал) у квітні 2000 року, ВООЗ, ЮНІСЕФ, ЮНЕСКО та Світовий банк дійшли згоди про співпрацю з метою упровадження ефективної освітньої програми в галузі здоров'я у загальноосвітніх школах. Прийнята рамка, названа ФРЕШ «Спрямування ресурсів на забезпечення ефективної охорони здоров'я у школі», закликає к одночасній реалізації чотирьох важливих ключових компонентів у всіх школах, серед яких й запровадження освіти в галузі здоров'я на основі життєвих навичок (life skills education).

Вважається важливим з'ясувати у чому полягає сутність цієї методики виховання валеологічних цінностей дітей-підлітків.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Вихованню цінностей у підростаючого покоління присвячені праці Івана Беха, Омеляна Вишневецького, Руслана Сопівника, Галини Шевченко, Василя Шинкарука. Формування навичок здорового способу життя дітей і молоді досліджують Ольга Балакірева, Тетяна Бойченко, Лідія Ващенко, Олена Пурік, Олена Сакович. Широко відомі в світі роботи, присвячені життєвим навичкам, науковців: Leena Mangrulkar, Cheryl Vince Whitman, Marc Posner та інших, видруковані, переважно, під егідою ВООЗ. Актуальні питання упровадження методики освіти на основі життєвих навичок знайшли відображення у роботах і вітчизняних науковців: Тетяни Воронцової, Віри Морозової, Володимира Пономаренка, Станіслава Страшка.

Мета (Purpose). Проаналізувати сутність і визначити структуру освіти на основі життєвих навичок як методики виховання валеологічних цінностей дітей-підлітків.

Методи (Methods): теоретичний аналіз і узагальнення даних літературних джерел.

Результати (Results). Для визначення сутності та структури освіти на основі життєвих навичок, на наш погляд, доцільно визначитися з понятійним апаратом. За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), життєві навички – це здатність особистості до адаптації, позитивної поведінки і подолання труднощів повсякденного життя. У світі науковці по різному підходять до питань класифікації життєвих навичок. Так, Leena Mangrulkar, Cheryl Vince Whitman, Marc Posner [11], розподіляють життєві навички у три групи: соціальні (комунікативні, вміння відмовитися від небажаних пропозицій, співробітництва), когнітивні (прийняття рішення, розуміння наслідків, критичного мислення) та емоційні (керування стресом, самоконтролю).

Вітчизняні дослідники, зокрема Тетяна Воронцова [5,8], базуючись на світовому досвіді та адаптувавши його до наших традицій, розподіляє життєві навички у дві групи: психологічні та соціальні. Перша група - психологічні життєві навички, об'єднує інтелектуальні та емоційно-вольові (рис. 1).



Рис. 1. Класифікація життєвих навичок (за Т. Воронцовою)

Процес класифікації життєвих навичок за категоріями чи групами може підштовхнути до думки про чітке розмежування між ними. Проте, багато життєвих навичок взаємопов'язані, деякі з них бажано одночасно формувати у навчально-виховному процесі. Також важливо зазначити, що життєві навички є комплексними. Тобто, фактично кожна з життєвих навичок для свого формування потребує попереднього опанування іншими навичками. Наприклад, прийняття рішень включає у себе низку необхідних навичок: збору інформації, оцінки наслідків дій для себе та оточуючих, визначення альтернативних рішень, аналізу впливу цінностей і ставлень на мотивацію тощо [7].

Процес утворення життєвих навичок науковці розділяють на три цикли [за матеріалами 11]. Перший «Визначення та просування конкретних навичок», який включає визначення які навички є найбільш важливими для впливу на цільову поведінку або умови; генерування позитивних і негативних прикладів застосування навички; створення умов для вербального відпрацювання навички; виправлення можливих неправильних уявлень щодо того, що являє собою навичка і як її розвивати.

Другий цикл – «Сприяння розвитку навички та її відпрацювання» - демонстрація ефективного застосування навички; створення умов для практичного застосування навички під керівництвом вихователя і з його коментарями; оцінка практичного застосування навички; надання рекомендацій щодо виправлення дій.

Третій цикл «Сприяння розвитку навички» (узагальнюючий) складається зі створення умов для особистої практики, підтримки самооцінки і коригування навички.

Л. Мангрулкар, Ч. Вінс Вітманн і М. Познер у книзі «Підхід до здорового розвитку дитини та підлітка на основі життєвих навичок» визначають ранній підлітковий вік (10-14 років) як критичний момент для формування життєвих навичок, оскільки у цьому віці формується образ себе та розвивається здатність до абстрактного мислення. Серед основних принципів формування життєвих навичок, вказаних авторами, виділимо наступні:

1. При формуванні життєвих навичок необхідно відтворювати природні процеси, за допомогою яких діти вчаться певним моделям поведінки (моде-

лювання, спостереження, соціальна взаємодія).

2. У вихованців необхідно розвивати внутрішні навички самоконтролю, зниження стресу, самоуправління, прийняття рішень, які можуть підтримати позитивні зміни у зовнішній поведінці.

3. Поведінка дитини знаходяться під впливом індивідуальних цінностей, переконань і поглядів, сприйняття друзів і сім'ї. Тому важливим аспектом формування життєвих навичок є критичне мислення (самооцінка та оцінка соціального оточення).

4. Формування у дітей навичок опору можливому негативному соціальному тиску є більш ефективним засобом розв'язання проблеми, ніж просто надання інформації.

5. Навички управління емоціями, розуміння своїх почуттів і почуттів інших мають вирішальне значення для розвитку особистості і можуть формуватися так само, як навички читання чи рахування.

6. Розвиток навичок через взаємодію особистості і соціального оточення може призвести до позитивних змін не лише особистості, а й її оточення.

Узагальнюючи короткий екскурс у поняття «життєві навички», можна зробити висновок, що життєві навички включають у себе групу психосоціальних компетентностей і навиків міжособистісного спілкування, що допомагають людям приймати поінформовані рішення, вирішувати проблеми, мислити критично і творчо, ефективно спілкуватися, вибудовувати здорові стосунки, співпереживати, долати життєві виклики і вести здоровий і продуктивний спосіб життя. Життєві навички можуть бути спрямовані на особисті дії, дії по відношенню до інших людей, а також на дії по зміні оточуючого середовища з метою зробити його сприятливим і безпечним для здоров'я [7]. Нагадаємо, що за визначенням ВООЗ, здоров'я – це стан повного фізичного, психологічного і соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб.

Терміном «освіта на основі життєвих навичок» часто послуговуються як взаємозамінним терміну «навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок». Різниця між цими двома підходами полягає тільки в змісті або в темах яких торкаються. Навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок сфокусовано на здоров'ї. Освіта на основі життєвих навичок може мати в центрі уваги просвіту щодо мирного співіснування, прав людини, прав громадянина чи інших соціальних питань, а також навчання здоровому способу життя. Обидва підходи мають справу з прикладним використанням в реальному житті суттєвих знань, ставлень та навичок і використовують інтерактивні методи навчання і виховання[7].

Тобто, освіта у галузі здоров'я на основі життєвих навичок є підходом, що передбачає використання різноманітного досвіду, методів навчання та виховання, ставить за мету розвиток знань, формування ставлення та спеціальних навичок, необхідних для діяльності, спрямованої на дотримання здорового способу життя.

Процес набуття знань та умінь передбачає опанування учнями певною інформацією та розуміння життєвих ситуацій. Передача знань у процесі навчання може включати як виклад та засвоєння простої інформації, так і розуміння того, як вона взаємопов'язана між собою. Наприклад, знання шляхів передачі ВІЛ-інфекції є результатом засвоєння простої інформації, а усвідомлення зв'язку між різними шляхами передачі ВІЛ-інфекції дає розуміння того, що статеві зв'язки із споживачем ін'єкційних наркотиків підвищує ризик інфікування.

Знання та уміння є необхідною, але недостатньою умовою формування навичок. Наступним необхідним кроком у реалізації освіти на основі життєвих навичок є вироблення ставлення до набутих знань, розуміння їх життєвої необхідності.

Ставлення – це особистісні погляди, стереотипи, уявлення, переконання, забобони, суб'єктивні оцінки суперечностей: що подобається, що не подобається, добре чи погане, важливе чи неважливе, потребує уваги чи не потребує тощо. Ставлення включає також ціннісні настанови, переконання, соціальні та субкультурні норми, права, очікування та мотивації. Ставлення на передбачувальному рівні зумовлює певні дії або реакції людей. Наприклад, повага до свого тіла та висока оцінка важливості догляду за ним є суттєвим фактором збереження особистого здоров'я, активного функціонування організму та високого рівня працездатності.

Цікавим виявляється розподіл ставлень людей до здоров'я як психологічних установок, розроблений авторами «Психології здоров'я людини» Ольгою Васильєвою та Пилипом Філатовим [3]. Базуючись на терміні «Установка» як цілісний стан суб'єкта» вони вводять термін «валеоустановка», яка визначає особистість у її спрямованості на підтримку здоров'я. Автори визначили чотири типи валеоустановок:

- Самодостатній (ресурсний) тип – орієнтація на самостійну підтримку здоров'я та дотримання здорового способу життя;
- Підтримуючий тип – здоровий спосіб життя базується на принципі підтримки та допомоги одному з членів родини;
- Дефіцитарний тип – відчуття недостатності власних ресурсів для забезпечення здорового способу життя, звернення по допомогу до інших людей, або звинувачення інших у своїх нездорових станах;
- Маніпулятивний тип – власне самопочуття стає інструментом маніпуляції оточуючими, на кшталт: «Я себе погано почуваю, оскільки ти погано зі мною поводишся», «Я не веду здоровий спосіб життя, тому що батьки мене не люблять» тощо.

Безумовно, педагогу слід враховувати тип так званої первинної, сформованої у дитинстві валеоустановки, при формуванні ставлень у процесі навчальної і виховної діяльності.

На основі знань, умінь та ставлень можуть бути сформовані необхідні для збереження здоров'я життєві навички як здатність практикувати конкретні моделі поведінки. Вони включають життєві та специфічні практичні навички, які мають відношення до здоров'я, наприклад: надання першої медичної допомоги, дотримання гігієни, правильне користування протизаплідними засобами тощо. Навички формуються в діяльності; набуті знання та інформація створюють лише передумови набуття вмінь та навичок. Не менш важливим є набуття практичного досвіду через реальне виконання відповідних вправ, дій, відпрацювання моделей поведінки.

Отже, освіта у галузі здоров'я на основі життєвих навичок має поєднувати набуття необхідних знань та умінь, вироблення певного ставлення та на цій базі формування конкретних навичок позитивної поведінки, збереження та зміцнення здоров'я. Можна сказати, що освіта на основі життєвих навичок – баланс знань, ставлень і навичок. Конкретні приклади такого балансу наведені у таблиці (табл. 1).

Таблиця 1.

Баланс між знаннями, ставленнями, навичками (за Т. Воронцовою)

Знання	Ставлення	Уміння/навички
Обізнаність про природні потреби, права і обов'язки людини	Позитивне ставлення до себе, свого життя та своїх життєвих перспектив	Комунікації (активне слухання, вербальне і невербальне спілкування)
Усвідомлення природи конфліктів, негативні наслідки їх ескалації	Толерантність, прийняття інших поглядів, повага до культурних відмінностей	Асертивності (неагресивне самоствердження, уміння відстояти себе, сказати «ні», попросити про послугу, допомогу)
Причини конфліктів, способи їх мирного врегулювання	Емпатія	Здатність до кооперації, групової взаємодії
Стадій конфлікту, поширених конфліктогенів, алгоритмів розв'язання конфліктів	Солідарність	Критичного і творчого мислення
	Соціальна відповідальність	Аналізу проблем і прийняття рішення
	Почуття справедливості і рівності	Запобігання ескалації конфліктів
		Конструктивного розв'язання конфліктів

Освіта на основі життєвих навичок, як і будь-яка інша методика, має мету, завдання, зміст і методи навчання та виховання [10]. Щодо мети освіти на основі життєвих навичок – у нашому випадку вона зрозуміла: забезпечити належний стан здоров'я усього суспільства шляхом виховання валеологічних цінностей у дітей-підлітків. Виходячи із цієї мети можна визначити відповідні завдання. Наприклад у Державному стандарті початкової загальної освіти визначені наступні завдання:

- формування в учнів знань про здоров'я, здоровий спосіб життя, безпечну поведінку, фізичну культуру, фізичні вправи, взаємозв'язок організму людини з природним і соціальним оточенням;
- формування та розвиток навичок базових загальноорозвивальних рухових дій;
- розвиток в учнів активної мотивації дбайливо ставитися до власного здоров'я і займатися фізичною культурою, удосконалювати фізичну, соціальну, психічну і духовну складові здоров'я;
- виховання в учнів потреби у здоров'ї, що є важливою життєвою цінністю, свідомого прагнення до ведення здорового способу життя; розвиток умінь самостійно приймати рішення щодо власних вчинків;
- набуття учнями власного здоров'язбережувального досвіду з урахуванням стану здоров'я;
- використання у повсякденному житті досвіду здоров'язбережувальної діяльності для власного здоров'я та здоров'я інших людей [6].

Відповідно мети та завдань добирається зміст і методи, якими й буде досягнуто виконання визначених завдань. Саме на методах освіти на основі життєвих навичок доцільно зупинитися ретельніше. Враховуючи, що конкретним результатом навчання за цією методикою є розвиток життєвих (психосо-

ціальних) навичок учнів, зокрема таких, як вміння прийняття рішень, вирішення проблем, творчого та критичного мислення, спілкування, самооцінки та почуття гідності, чинити опір тиску, міжособистісних відносин, керування емоціями та стресом, співчуття, відчуття громадянина, необхідно передбачати широке використання інтерактивних методів навчання: моделювання ситуацій, рольові ігри, дискусії, дебати, вікторини, ситуаційний аналіз, використання аудіовізуальних видів робіт (театр, музика та інші засоби мистецтва) тощо [1]. Лише за цих умов реалізація освітньої траєкторії учнями за схемою: „знання” - “уміння” - „ставлення” - „життєві навички” сприятиме формуванню мотивації учнів щодо здорового способу життя.

Більшість науковців виокремлюють такі методи навчання, що базуються на принципі активної участі самих учнів:

обговорення у класі актуальних проблем;

“мозкова атака”;

рольова гра;

робота та виконання вправ у малих групах;

аудіовізуальна діяльність;

дебати, дискусії;

проведення тренінгів;

конкурси, вікторини;

змагання кмітливих та винахідливих;

спільне виготовлення плакатів;

розгляд та аналіз конкретних життєвих ситуацій;

навчання однолітків та молодших школярів за методом “рівний – рівному”;

складання планів дій у проблемних ситуаціях тощо.

Також слід враховувати, що набуття життєвих навичок є поступовим, поетапним процесом, що супроводжує, а в деяких випадках визначає, період особистісного зростання. Для підвищення ефективності формування навичок цей процес має бути неперервним та несуперечливим. На формування навичок впливає багато чинників, що взаємодоповнюють один одного (родина, школа, позашкільні установи), а також чинників, що протидіють або конкурують (територіальні компанії, асоціальні та дисфункційні родини). Тому до аспектів формування життєвих навичок включається також необхідність вироблення навичок нейтралізації чи мінімізації можливого негативного впливу на підлітка. Позитивну роль у цьому процесі має відігравати робота з батьками учнів. Роз'яснення батькам необхідності та шляхів формування життєвих здоров'язбережних навичок у дітей значно полегшить роботу вчителя [4].

Школа має відігравати провідну роль у формуванні у дітей життєво важливих компетенцій, необхідних для збереження власного здоров'я. Освіта, що базується на навичках, використовує методику навчання, спрямовану на формування позитивних навичок для здорового розвитку, а також на уникнення та запобігання ризикам для здоров'я, наприклад, пов'язаним із вживанням наркотиків. Така освіта допомагає молоді ідентифікувати фактори, які впливають на їх вибір стосовно ризикованої поведінки, і далі – на стан здоров'я.

Як свідчить досвід, ефективним є також виховання валеологічних цінностей не лише на уроках, а й в позаурочний час. Прикладом такої роботи є навчання підлітків за методом “рівний – рівному”, що сприяє ефективній соціалізації підлітків, розвиває комунікативні навички, розширює світогляд. Це, у свою чергу, впливає на вирішення широкого кола питань формування здорового способу життя.

Висновки і перспективи (Discussion). На основі теоретичного аналізу та узагальнення даних літературних джерел можна стверджувати, що сутністю методики освіти на основі життєвих навичок є баланс знань, ставлень і навичок. Тобто, її застосування забезпечує поєднання набуття необхідних знань та умінь, вироблення певного ставлення та на цій базі формування конкретних навичок позитивної поведінки, збереження та зміцнення здоров'я.

Перспективним напрямом подальшої роботи є вироблення рекомендацій щодо використання методики освіти на основі життєвих навичок у процесі виховання валеологічних цінностей.

Список використаних джерел

1. Балакірєва О.М., Ващенко Л.С., Сакович О.Т. та ін. Навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок через систему шкільної освіти. – К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2004. – 108 с.
2. Бех І.Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Том 1. – Чернівці: Букрек, 2015 - 840 с.
3. Васильєва О. С., Филатов Ф.Р. Психология здоровья человека: эталоны, представления, установки: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. — М.: Издательский центр "Академия", 2001. — 352 с.
4. Ващенко Л.С., Бойченко Т.Є. Основи здоров'я: Книга для вчителя. – К.: Генеза, 2005. – 240 с.
5. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. Основи здоров'я: Посібник для вчителя. К.: Алатон, 2005. – 264 с.
6. Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти. (постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти») – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1392-2011-p>
7. Навыки, необходимые для здоровья. Информационные серии по школьному здравоохранению. Документ №9. ВОЗ. Алматы, 2003. – 105 с.
8. Пономаренко В.С., Воронцова Т.В. Профілактика ВІЛ-інфікування на засадах розвитку життєвих компетентностей: Матеріали Всеукраїнської конференції. – К.: Алатон, 2006. – 142 с.
9. Сайт Міністерства охорони здоров'я України (<http://www.moz.gov.ua/>).
10. Сопівник Р. Курс лекцій з педагогіки (для студентів напряму підготовки «Філологія») / Р.В. Сопівник. – К.: ЦП «Компринт», 2014. – 172 с.
11. Life Skills Approach to Child and Adolescent Healthy Human Development. L. Mangrulkar, C.Vince Whitman, M. Posner. Pan American Health Organization, 2001. - 61p.

References

1. Balakirieva O.M., Vaschenko L.S., Sakovych O.T. ta in. Navchannia zdorovomu sposobu zhyttia na zasadakh rozvytku navychok cherez systemu shkil'noi osvity. – K.: Derzhavnyj instytut problem sim'i ta molodi, 2004. – 108 s.
2. Bekh I.D. Vybrani naukovy pratsi. Vykhovannia osobystosti. Tom 1. – Chernivtsi: Bukrek, 2015 - 840 s.
3. Vasylyeva O. S., Fylatov F.R. Psykholohyia zdorov'ia cheloveka: etalony, predstavleniya, ustanovky: Ucheb. posobyie dlia stud. vyssh. ucheb, zavedenyj. — M.: Yzdatel'skiy tsentr "Akademyia", 2001. — 352 s.
4. Vaschenko L.S., Bojchenko T.Ye. Osnovy zdorov'ia: Knyha dlia vchytelia. – K.: Geneza, 2005. – 240 s.

5. Vorontsova T.V., Ponomarenko V.S. Osnovy zdorov'ia: Posibnyk dlia vchytelia. K.: Alaton, 2005. – 264 s.
6. Derzhavnyj standart bazovoi ta povnoi zahal'noi seredn'oi osvity. (postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23.11.2011 №1392 «Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu bazovoi ta povnoi zahal'noi seredn'oi osvity») – [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1392-2011-p>
7. Navyky, neobkhodymye dlia zdorov'ia. Ynformatsyonnye seryy po shkol'nomu zdravookhranenyiu. Dokument №9. VOZ. Almaty, 2003. – 105 s.
8. Ponomarenko V.S., Vorontsova T.V. Profilaktyka VIL-infikovannia na zasadakh rozvytku zhyttievkykh kompetentnostej: Materialy Vseukrains'koi konferentsii. – K.: Alaton, 2006. – 142 s.
9. Sajt Ministerstva okhorony zdorov'ia Ukrainy (<http://www.moz.gov.ua/>).
10. Sopivnyk R. Kurs leksij z pedahohiky (dlia studentiv napriamu pidhotovky «Filolohiia») / R.V. Sopivnyk. – K.: TsP «Kompyrnt», 2014. – 172 s.
11. Life Skills Approach to Child and Adolescent Healthy Human Development. L. Mangrulkar, C.Vince Whitman, M. Posner. Pan American Health Organization, 2001. – 61p.

СУЩНОСТЬ И СТРУКТУРА МЕТОДИКИ ВОСПИТАНИЯ ВАЛЕОЛОГИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ ДЕТЕЙ-ПОДРОСТКОВ НА ОСНОВЕ ФОРМИРОВАНИЯ ЖИЗНЕННЫХ НАВЫКОВ

О.В.Ересько

***Аннотация.** Статья посвящена определению сущности и структуры образования на основе жизненных навыков как эффективной методики формирования валеологических ценностей детей-подростков.*

***Ключевые слова:** воспитание валеологических ценностей, жизненные навыки, образование на основе жизненных навыков, здоровый образ жизни.*

NATURE AND STRUCTURE OF TRAINING METHODS OF VALEOLOGICAL VALUES OF CHILDREN-TEENAGERS BASED OF LIFE SKILLS EDUCATION

O.V. Ieresko

***Annotation.** The article is devoted to defining the nature and structure of life skills education as effective method of forming valeological values of children-teenagers.*

***Keywords:** education of valeological values, training methods, life skills education, healthy lifestyle.*

УДК 378.4

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ МАГІСТРАНТІВ

Н.С. ЖУРАВСЬКА, доктор педагогічних наук, професор кафедри методик навчання та управління навчальними закладами
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: juravska@ukr.net

© Н. С. Журавська, 2016